

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURŠKI SOBOTI, Aleksandrova cesta 67.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1.—

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja **2 kroni.**

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Sobočka hranilnica — obsojena.

Hranilnica v Murški Soboti (Muraszombati Takarékpénztár) je takoj, ko smo zasedli Prekmurje, ustavila plačila in se izrekla za insolventno, češ, da nima denarja za izplačilo vlog. Le po posebni dobroti jedobil vložnik na račun svoje vloge, četudi znašajoče več tisoč kron, zneske po 50—100 K. To je dejanska insolvenca, ki ima za posledico proglašitev konkurza. Ljudje, ki imajo svoje trdo prislužene prihranke v zavodu, so se vdali v božjo voljo, oziroma v voljo tistih, ki gospodarijo v hranilnici in od nje žive in si niso upali zahtevati svojega denarja, čeprav jim ta pravica pristojna. Našlo pa se je vendar nekaj pametnih ljudi, ki so si mislili, da za to hranilnico ne velja kaka posebna pravica, temveč ista, kakor za vse druge dolžnike; ker niso od hranilnice dobili svojih novcev, so se obrnili do sodišča in so tožili na plačilo. Hranilnica se je sicer na vse mogoče načine zvijala in upirala, vse to ji pa ni nič pomagalo, kajti sodišče jo je obsodilo, da mora izplačati vlagateljem njih peneze.

Nič ne bi rekli, ako bi se hranilnica sklicujoč se na svoj težavni položaj tudi tako obnašala, kakor bi bilo to položaju

primerno; toda kljub temu, da se hranilnica izgovarja s tem, da nima prilike delati in kaj zaslužiti, vendar vidimo, da v zavodu sedi še vedno isto število uradnikov, kakor pred vojno in da vsi ti uradniki vlečejo dobre plače; čujemo, da so nekateri vlagatelji dobili izplačane velike svote, dočim se siromaka odpravi s 50 kronami; čuje se, da so delali razni hranilnični funkcionarji kupčije z valutami, z dolarji, s čistimi penazi itd., čuje se o bonih, kateri so se našli v blagajni mesto denarja, s katerim denarjem so se vršile kupčije; čuje se o vagonskih nakupih sladkorja, vžigolic itd., o dobrih zasluhkih, pa tudi izgubah. Odkod prihajajo sredstva za vse te kupčije, ki zahtevajo milijone, dočim za vložnike ni denarja na razpolago? Z gotovostjo tudi znamo, da hranilnica pridno izterjuje svoje terjatve in inkasira denar, ki bi v prvi vrsti moral služiti za poplačilo vlog vlagateljev! Kam gre ta denar? Ako se bode še nekaj časa tako postopalo, bode hranilnica svoje terjatve, ki znašajo, oziroma so znašale več milijonov, potirjala, denarja ne bo, ostali bodo samo dolgovi in vlagatelji se bodo za svojo imovino pod nosom obrisali.

Prvo, kar se mora v interesu vložnikov zahtevati, je, da se zahteva kontrola o tem, kako se uporablja za plačilo vlog ali ne in v kake druge namene se porabi

ta denar. Odgovorni za uporabo denarnih sredstev so vsi člani načelstva in nadzorstva, odgovoren pa je tudi državni nadzornik, ki je postavljen samo za to, da pazi, da gre vse v redu in da obvaruje vložnike pred vsako škodo. To pa, kar se čuje — kontrolirati resničnost teh vesti je težko — o poslovanju hranilničnih funkcionarjev — ne vzbujajo ravno zaupanja v poslovanje zavoda. Ali je državni nadzornik sploh natančno poučen o tem, kar se godi v zavodu in ali se za to zadostno interesira?

Veliko število vlagateljev se tudi radi tega ni upala zahtevati svoje imovine od hranilnice, ker je stala pod vplivom madjarskih hujslačev in v večnem strahu, da dobi Madjarska Prekmurje nazaj. Te dni se določa meja za Prekmurje, zabijajo se prvi mejni koli in sedaj lahko vsak zve, da pripade Prekmurje končno veljavno Jugoslovlviji. Ljudje bodo sedaj lahko brez skrbi zahtevali plačilo svoje imovine in tedaj se bode pokazalo, ali bode imela hranilnica zadosti sredstev, da bode zadostila svoji dolžnosti; pokazalo se bode, ali je bilo gospodarstvo v zavodu v zadnjih dveh letih tako da se lahko brez skrbi pokaže pred javnostjo ali pa ni bilo tako. Javnost je v tem pogledu upravičena zahtevati čiste račune, kajti prekmurški mali človek ima v tem zavodu vložnega denarja nad 9 mili-

LISTEK.

Mati.

Gospod, šteroga so drugi za prednjega zvali med seboj, je do pete segajoči svilen in čaren plášč obleko, popravo očálje in z globoko donečim glásom nagovoro še nazoče druge gospode:

— Gospodi sodniki! Delo, ki jo moremo opraviti, je težavno, ali ljudem in Bogu priyatno, zato vás stem pozovem, da se ločimo dela. Kristuš, bodi med nami.

Ostro je pogledal naokolo v sobi, iskajoč, če je vse v redu ali ne. Pa včasih opázi, da nekaj falij.

— Gospodi, se oglási zopet prejšnji doneči glás, Vladarjevo podobo pogrešamo, ne vidim jo.

— Ah! — resan . . . resan . . . se čudijo vsi in jih obide žuti strah. Ah, Vladarova slika pa nej ti, kaj bo . . . kaj bo? Ešče bole se ognejo v svoje čarne plášče, le bleđi obrázi se svetijo med čarnim pláščem brezdúšnega svila. Pogledni je, pa boš vido, da so vsi boječi ljudje dokeč njim prinešena vladarjeva slika ne da nazáj zgúb-

ljeni pogum. Ja, dúše dobre, človek se lejko moti, človek je lejko nore, to vse nikaj ne dene če se njegova igračka pod tem velkim balvanom igra . . .

I právoga voska dvanájst sveč gori na stolu, dve sveči gori na vsakega sodnika, stolci pa, na šterimi sedijo so visoki, tronu podobni. Bleda žuta megla je od sveč se vojena svetloba, štera hūđi boj bije v sobi z čarnim mrakom, šteri kak mrtvi leđ obdaja štere, pohištvo in ľudé.

— Vstopi, grešnica, — se oglási prednji.

Dvakrilnata dveri se oprejo in kak se smehljajoča spomlad stopi pred visoke gospode grešnica, mati. Svojo málo drži v naročju, deklíco z angelskim obrázom z nežnim, krotkim pogledom.

— Bodite pozdravljeni gospodi, právi mati, zvali ste me in prišla sva. Istina, sama sam pozvána, ali ne zamerite mi, mive vkúper sva jaz, edno telo, edna dúša, zato sva prišle tak . . .

Špajnsno je vidili tak človeka in angela drug pri drugem. Človek je čaren, angel pa, kak se že právi in misli, je beli, čist, mirišen kak tiha, topla majniška noč. Plamen na svečah se više zdigne, morda se veseli videč razliko me tem kaj je bedasto človeče in nebesko sveto.

V levem koticu sobe se zdigne pri stolu gospod, tiđi velki med vekšimi, kot vranin mu škriplje glás, pa právi:

— Gospodi sodniki, zbantüvana človeška pravica, pisani zákon kriči do nebe za kazen. Pred nami stoječa dúša, važni potač v stroju ki mu právimo država je zbantüvala čast in poštenje. Dekla je in mati obenem. Grešna je in eto, le gledajte jo, v belo oblečena stoji bahalo pred nami in kak da bi imela kinč, drži v roki živi greh. V imeni zbantüvane pravice prosim primerno kazen. Vihne vse. Brez glása z mračnim pogledom se ozrejo vsi v čarno praznost. Samo okoli mlade matere se sveti, bi mislo da sama žari svetlost in topločo kak jo žari pomladno sunce.

— Gospodi, istina, tak se právi, pogrešila sam Lübila sem in takrat pozábila da sem strašno, strašno . . . sama. Svoječasno so mi svetovali pametni ljudje, ki njim pravite da so pošteni tiđi, da se naj rešim mojega strašnega tereta. Nej sem včínila. Bojala sem se od prejšnje samoče, praznoče. Zdaj mi je pa dobro . . . Hej, gospodi, če bi čüli kak si mive pogučive! Letijo dnevi in meseci Prvle pa . . . o, to je strašno bilo! Lüđje so me prezirali. Glej, sem čüla večkrat grda je in

jonov kron in za njega ni vse eno, ali bode ta denar dobil ali izgubil. Ali bi ne bila na mestu v najkrajšem času državna revizija poslovanja hranilnice? Mi tako revizijo energično zahtevamo!

Arenda za gospodske travnike.

Pod gornjim naslovom razpravlja med gospodarskim reči v zadržnem »Prekmurškem Glasniku« najhitrejši prijatelj iz Kūpšinec o krivici, štera se njemu zgodila zaradi plačanja arende za gospodske senokoši, štere so se tálale preko agrárne reforme. Ár je tisti dopisnik v toj stvári spoj v mešnjávi, podam njemu kak túdi cejloj zainteresiranoj jávnosti tostvárna pojasnila.

A službenom listi od 20. septembra 1920, num. 109, šteri se dobi v vsakšem držávnem urádi lejko se čít v § 11 náredbe centrálne vláde num. 343 dobesedno »Letna zakupnina znaša za njive osemkrátni, za travnike in pašnike pa desetkrátni katastralni čisti dohodek«, t. j. tiste sume, štera je za vsakšo parcelo upisana v posestnoj poli dávnega uráda (adóhivatal) pa štera je bila za rázna zemljišča že dávnok določena od vogrske nej pa od jugoslovánske komisije. V 3 točki § 14 tiste naredbe je jasno povedano, da more vsakši najemnik s prvov árendov túdi pláčati stroške za merjenje, šteri znášajo 30 kr. za katastralni plüg. To so zákonske reči, štere valájo za vsakšo v árendo dáno zemljišče, bo naj to kúpšinski »Trejbeš«, ali markišovska »Birika« ali pa kajštéč. Kak priliko za pobiranje árende naj povem té slučaj: senokoš meri 10 kat. plügov i má v posestnoj poli upisano 80 kron kat. čistoga dohodka. Najemnina, árenda znosi potem za to parcelo 800 kr, merjenje pa 300 kr, vküper pride 1100 kron. Za eden kat. plüg trbej torej pláčati v prvom leti 110 kron árende a dale pa samo 80 kron, ár stroški za merjenje že odpádnajo. Kak mi je pá znáno, se držíjo upravitelji (dvorski) veleposestev tej predpisov tak strogo, ka sam ešče nigdár nej čtio kakšo-takšo tozádevno pritožbo.

Na sprotoletje sam jas poslušao túdi v M. Soboti navodila, štera je vsemi zbránimi predsedniki obč. agr. odborov dávaó gosp. delegát glede zakupodáje tvávníkov na mále kmete i sirmáke. Ali nej sam čtio, ka bi se árenda brála, kak se seno pogledne na travniki, pa ka bi se parcela

siromašna. Nikaj nema. Želela sem, da bi mi le ednok podali od lübezni toplo roko, pa ne so mi dáli. Ni to ne . . . nikaj . . . Gospodi pa sem brez madeža poštena bila. Dekla brez greha! . . .

Govorila bi ešče marsikaj, ali se boječ je utihnila pred donečim glásom.

— V imenu Vldarja, obsodimo te grešnica. Zgübiš tvoj borni krühek in z grehom na roki boš blodila okrog med lüdem za vsakdenšnji krüh.

Pet voskeno žuti glav je mugnulo: »Prav, bodi tak, v imenu Vldarja«.

Zgodilo se je pa, da brez znanega vzroka v slepoči plamen se je oblekla edna sveča, pač tam pod Vldarjevo sliko, in videti je bilo da te inači kamenotrdi obraz se milostno obrne proti mládi materi. In vidla je to túdi ona. In štela je túdi stega milostnega obráza:

— Deklica moja, v mojem imenu so te obsodili, a ne obsodim te pa jaz.

Stára baba se je brezumno križala pred dverami in obrnila svoj grbavi obráz, naj ne vidi v belo oblečenega šatana in njegovo hči . . .

Peter Domačin.

klasificirala po tém, kakša tráva zrasté na njej. Kaj takšega bi bilou túdi nemogoče prekprnesti v Prekmurji, či pomislimo, ka je tú 174 občín, pa či bi té človik, šteri to pogledüje bi rabo samo 1 dén, bi njemu trbelo za pregled vsej občín 174 dni, ali pa 6 mesecov, či bi meo túdi to moč, ka bi hodo pétek pa svétek. V prvov občini bi mogao začéti prvle ešče kak tráva vóžené, pa bi končao v slednji, gda bi že otava bila pokošena. Da takše delo nema smisla, vsakši previdi. Či bi se árenda tak določila, bi trbelo dosta čestnikov.

Dopisnik se nadale pritožüje túdi radi slabe košnje otave, ár je pláčao árendo za otavo, otave pa ni! Drági priáteo, proti vremenskim nezgodam pa ni rekurza. Kak si dobo na zprotoletje določeno površino senokoši v árendo, si túdi prevzéo riziko za dobro ali slabo letino. Pa či bi Ti namesto 2 vozá spravo 10 vozov sená i otave s Tvoji trávníkov, nebi se Ti árenda zdignola, kak se zdaj túdi ne zmenjša, či glih ka je süoča bila. Veleposestnik more ránc tak porcijo pláčati kak či bi dobra letina bila, i naj ti na tiho bode povedano, ka árenda iz gospodske zemlje ne nosi niti telko, da bi zadosta bilo za porcijo i za upravne stroške.

Kak slabo pa skrbijo naše Jugoslovánske oblasti, štere so uvedle túdi v Prekmurju agrárno reformo za nás siromašne kmete, naj ti pokáže pa sledéči račun:

Čtio sam, da je v árendo dáno v cejlo Prekmurji okroglo 15.000 plügov grofovske zemlje (njiv in trávníkov) málim kmetom. Za vsakši plüg se pláčo povprek 70 K árende, ka iznosi 1,050.000 K letne najemnine. Znáno mi je pa túdi, pa lejko vsakši cajt s svedokami pakázem, ka plačüjejo kmeki, šteri májo zemljo od privátnikov v árendi do 1.400 K za kat. plüg njiv i za trávníke ešče več. Či bi se grofovska zemlja dála po toj cejni v árendo, bi mogli naši kmeki pláčati 11,000.000 K árende. Jugoslávská držáva prišpara torej samo na árendi Prekmurškim kmetovalcem letno okrog 10,000.000 K, štere bi šle drügače v vsigdár lačne grofovske žepke. I ti prijáteo se ešče pritožüješ, da se ti dela krivica!

—n iz Bakovec.

NOVICE

Resnica o razmejitvi v Prekmurju. Z ozirom na vest »Slovenca« št. 201 od 4. t. m. in na slično poročilo »Jugoslavije« št. 210 od 5. t. m., da so naše oblasti na zahtevo medzavezniške komisije pre naglo izpraznile nekatere obmejne vasi v Prekmurju, češ da ti kraji pripadajo Nemški Avstriji, doznava ljubljanski Dopisni urad z merodajne strani, da je medzavezniška komisija v Monoštru to sicer zahtevala, da pa ni res, da bi bile naše oblasti omenjene vasi izpraznile. Te vasi so še vedno v naši upravi. Komu bodo pa pripadle, bo končno veljavno rásodila medzavezniška komisija za razmejitev z Madžarsko, ki je koncem preteklega meseca pričela poslovati.

Vabilo na izreden občén zbor Jugoslovánske Matice, kateri se vrši dne 17. septembra t. l. ob pol 9. uri zvečer v »Narodni Čitalnici«. Odbor.

Imenovanja. Gospod minister za agrárno reformo je imenoval gosp. Mate Gregoroviča za sekretara II. klase in vodjo okrožnega agr. urada v Murški Soboti, gosp. Friderika Kutina za pisara II. klase, gg. Fran Cerkvenika in Ivana Rengjeo za pisare III. klase, gpdč. Milko Počkaj za stalno uradnico in Ludvika Kar za služnika vse pri okrožnem agr. uradu v Murški Soboti. Čestitamó!

Prisega rezervnih oficirjev. Na podlagi ukaza Gospoda Ministra i Mornarice F. Djo. broj 45215 z dne 26. avgusta t. l. se pozivljate vsi rezervni oficirji bivše avstro-ogrske ter črnogorske armade, kateri so že sprejeti v skupno armado Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor tudi oni, kateri so prej v srbski vojski služili, in kateri imajo svoja stalna bivališča v območju okrajnih glavarstev Maribor, Ptuj, Ljutomer in Konjice ter sodni okraj Dolnja Lendava, v svrhu polaganja ustmene in pismene prisege za 18. septembra 1921 na jednodnevno vežbo v vojskih k komandi Mariborskog vojnog okruga v Maribor. Prisega se vrši točno ob 8. uri v II. artilerijski podoficirski šoli v Mariboru. Vsak naj prinese seboj svoj pečat, vosek, eno celo polo papirja in peresnik. Vodja okrajnega glavarstva: L i p o v š e k.

Naša živina. V Püconci je premínoči tjezen senje bilo, na štero so kmeki dosta máre prignali, da bi se ji radi rešili za volo manjkanje krme. Naši mesárje so, na tom senji nej kúpüvali, strájkali so! Ár so si tak mislili, ka to veliko ceno, štera je v krátkem cajti narásla, jo moremo doj pobiti, ovak je naš zaslužek máli, to je pa nej kšéft, či človek polovico ne za slüži od tiste šume, štero za máro dá. Pa tak so túdi napravili tej naši Prekmurški živinski baronje, šteri našoj mári ceno delajo in naš dobiček v svoji škrablaj držíjo. Vö so povedali, ka v Italijo je granica zapreta, ni eden nesmi kúpiti, naj má páver svojo živino, naj jo drži, vej to že cenej dá za pár dnévov ár je prisiljen odati. Na to pa mi opominamo, naše kmeki, naj se ne dájo znoriti, v Italijo je izvoz sloboden, bez carin in túdi v Italiji za našo živino Italijáni plačüjejo 40 kron za kilogram na živo vágo.

V nedelo in na svétek bodo gostilne zaprete. Vláda nameravo po en novom zákoni gostilne zapreti od soboto popoldnéva do pondeljek gojndne in v tem cajti bi se alkoholna pijača ne bi smela tržiti.

Smrt. Dne 15. septembra t. l. je umrla v M. Soboti dov. Heimer Karolina, 68. let svoje starosti.

Okrožni agrárni urad v Murški Soboti opozarja vse premožnejše sloje v Prekmurju, da se pravočasno preskrbijo z kurivom, ker zaloge veleposestev ne bodo zadostovale za preskrbo vsega prebivalstva temveč samo za siromašne sloje in te sicer po znižani meri.

Podpis živine in vozil. Ministerstvo vojne mornarice je na podlagi sklepa min. sveta odredilo, da se ima v mesecu septembra in oktobra 1921 nadaljevati lansko leto okinjani popis živine in vozil za potrebo vojske. Komisije prično delovati 15. septembra. Podroben načrt bodo izdale komande vojnih okrogov.

Uboj. Dne 9. septembra 1921 popoldne ob 6 uri je nastal pretep med Kalmanom Šandorjem in Aleksandrom Novakom v Kuštjanovcih. Aleksander Novak je od bajoneta preboden obležal mrtev. To je plod dolgoletnega sovraštva med obema.

Tatvina. Druzega marca t. l. zvečer so se vstavili Peter Pavič, Alojz Krstnik in Janko Markuš, trgovec s porcelanom v gostilni Andreja Kovača v Domanjševcih. Medtem, ko so v gostilniški sobi pili in jedli, jim Vilma Ozvatič, v toj gostilni, pokradla iz voza, katerega so pustili pred gostilno, 50 krožni kov, 4 sklede in vrečo rži. Prišli so ji na sled in je bila obsojena v 10 dni zapora.

Tatvina. Marija Pešec, ki je delj časa stanovala pri posestniku Jožefu Vujcu v M. Soboti, je istemu okradla dne 10/IX. 21. srebrno uro in jo ponudila v nakup urarju Plačku. Plaček je ura takoj spoznal kot Vujcevo last, ker je bila pri njem že enkrat v popravilu, opozoril je Vujca, ki je ovadil tatico na sodišču. Obsojena je bila v 7 dni zapora.

Goljufija. Ko se je vršilo v Petrovcih 1. 1919 žigosanje denarja, so vojaki Alojz Rozman, Jakob Dežman, Anton Pančur, in Ivan Kamnar, ki so imeli stražo pred lokalom komisije, šli kot patrolja po vasi, pregledovat, če ima kdo nežigosan denar. Pri tem so odvzeli Mariji Preis 600 K in Jakobu Morgenšternu 1250 K nežigosanega denarja, češ da imajo povelje, nežigosan denar zapleniti. Ta denar so so med seboj razdelili. Anton Pančur je neznanega bivališča, ostali trije so bili obsojeni v zaporno kazen, ki pa se smatra vsled enomesečnega preiskovanlega zapora kot prestana.

Darovi za Jugoslovensko Matice. O priliki odhodnice gg. Berlota in Birse iz Murske Sobotice se je nabralo 140 K o priliki pogreba podnar. Velikonje 148 K. Gdč. Čekaj je darovala 4 K. V zadnjem Prekm. Glasniku se je vrnila neljuba pomota in se ima glasiti mesto pol. oblastvo, drž. policijski urad v M. Soboti 434 K. Srčna hvala! Kdor Jugoslav, Jugosl. Matice član!

Občinski agrarni odbori so razpuščeni. Ministrstvo za agrarno reformo je razpustilo vse občinske agrarne odbore. Ar stemi obč. agrarni odborami smo jáko dosta nevole meli, tej ljudje kateri so v tom uradi bili, so nej pravično spunjávali svojo dužnost, to je pa záto tak bilo ka so nej tiste z volili, šteri bi za te urad z voljeni mogli biti. Tistoga časa so ljudje to celo delo samo za špas držali in v te eni občinaj so odébrali v te drugi pa ne. V krátkem vremeni pá volitve bodo, ljudje pazite ka si zdaj takše postavite, šteri do za to delo valon. Do konstituiranja novih odborov delujejo še stari odbori. Volitve se bodo vršile ne samo v občinah, katere so že lani volile občinske agrarne odbore, ampak tudi po onih, katere sedaj prigrasijo svojo interesiranost pri izvedbi agrarne reforme. Naravno je, da morejo biti interesirane samo one občine, v katerih območju ali neposredni bližini se nahaja veleposestvo. To izjavo interesiranosti izdaja občinski urad; ista vsebuje poleg imena interesirane občine in veleposestva, navedenega z imenom lastnika, na katerem je interesirana, na kratko tudi razloge, na katere opira svojo neposredno interesiranost. Izjava interesiranosti naj se pošlje agrarni direkciji v Ljubljani; pošlje pa naj se le v slučaju, če ni bila dosedaj interesiranost prijavljena, oziroma odbor izvoljen. Ta prijava je velikega pomena in neobhodno potrebna za konstituiranje občinskih agrarnih odborov. Brez te izjave ne more se vpoštevati prošnje bodikaterega si posameznega interesenta. Dogodilo se je lani, da nekateri občinski uradi oziroma njihovi župani, četudi so bile občine interesirane, niso prigrasili interesiranosti. Krivo leži v tem, da si niso bili vsi župani svesti velike važnosti občinskih agrarnih odborov oziroma da niso — hote ali nehote — vršili iz posebnih razlogov svoje dolžnosti. Občinarji teh občin niso bili vsled tega sodeležni dobrot agrarne reforme. Pojedini občinarji so sicer pozneje reklamirali, ali njih reklamacij ni bilo mogoče vpoštevati, ker je samo občinski urad legitimiran, da prijavi interesiranost. Radi tega se priporoča občinarjem, da v interesiranih občinah kontrolirajo občinske urade oziroma župane, da li so se prigrasili za agrarno reformo. Ko pridejo izjave interesiranih občin, katere se lani niso prigrasile, se odredijo takoj volitve za občinske agrarne odbore.

Štof za gvant našim kmetom. Vlada je z Čehoslovaškega več sto jezero metrov lepoga sivoga in rejavoga štofa prištelala za naše ljudstvo. Okr. glavarstvo se je poskrbelo in sakoj občini je razglas poslan da bi se tisto prebivalstvo vküp spisalo šteri te fal gvant potrebujejo. Samo kak se čuje ljudje se držijo od toga štofa, praviijo ka brezvidenja »máčko v žákli« ne kúpijo. Mi pa opozarjamo na tákši guč naj nikam nedajo, ar se rávno tak znorijo poleg toga kak so se že več krát znorili te tistoga hipa da so fal cukar, petrolajom in drugo blágo nej zelj.

ŠOLSTVO.

Prva skupščina

„Udruženja jugoslovensk. učiteljstva“
poverjeništvo Ljubljana.

Ogromno, pa koristno delo je izvršilo učiteljstvo dne 3. in 4. t. m. v Rogaški Slatini.

Skupščino je otvoril Luka Jelenc, ki se spominja najprvo z izbranimi besedami smrti kralja Petra in se sklene udanostna izjava kralju Aleksandru. Pozdravlja nadalje odposlance okrajnih učiteljskih društev, očlanjenih v Udruženju.

Gangl, višji šolski nadzornik, pozdravlja napredni del učiteljstva v imenom učne uprave. Eno željo ima, da se vsi, ki so dobri in resno mislijo, zgrnejo v našo organizacijo. Iz želje pa izvira ukaz, da vsak, kdor se priznava za državnega učitelja, mora delovati v to svrhu, da se ohrani naša država jedinstvena in nerazdružena. Sodba ljudstva pograbi za vrat vsakega, ki dela proti domovini. V tem smislu delujmo vsi navzoči in nenavzoči, ki niso mogli priti sem, kot revolucionarji jugoslovenske misli, ki naj si zgradi svobodno pot tja, kjer trpe naši bratje pod tujim jarmom. Oni, ki govore, da naj bodo Slovenci zase in Hrvatje zase, ubijajo naše jedinstvo in našo bodočnost. To so naši sovražniki s krinko jugoslovenstva. Ali ne le za jugoslovenstvo, temveč delati moramo za splošno slovansko vzajemnost. Lahko rečemo, da ako ne bo učiteljstvo prožeto z duhom slovenske vzajemnosti, lahko likvidiramo svojo bodočnost. Ali mi hočemo delati za bodočnost, velečino in moč jugoslovenstva in slovanstva sploh.

Pošlje se brzojavni pozdrav ministru Pribičevču, kraj. namestniku Hribarju in dr. Tavčarju k 70 letnici.

Predsednik se spominja nato umrlih tovarišev. Strokovni tajnik Dostal poda obširno poročilo. Poverjeništvo Ljubljana šteje 31 okrajnih društev. Članov je 2410. Z veseljem pozdravlja učiteljstvo ministrsko navodilo, da naj dela za prosveto tudi zunaj šole. Med narodom se mora razširiti Sokolstvo. Kadar se sokolstvo razširi, se utrdi bodočnost naroda. Bratstvo, ljubezen in čločanstvo propoveduje Sokolstvo. Ako velja: Kdor Jugosloven, ta Sokol, potem mora veljati tudi: Kdor učitelj, ta Sokol! In vsaka učiteljica bodi Sokolica!

Na sporedu so bile razne točke, med njimi: Ali naj bo učna uprava centralistična ali avtonomna?; izrekli so se za prvo; dalje sprejem društva meščanskega učiteljstva v U. J. U.; učiteljski konvikt; pričetek šole se naj začne na vseh šolah istočasno z meščanskimi; stari upokojenci naj dobijo isto isto pokojnino kot sedanji upokojenci; pri oddaji učiteljskih mest naj se nič ne ozira na sorodstvo; okrajne učiteljske knjižnice; šolski odri; igrice in nastopi; državni prazniki; šlomškarje se sprejme v U. J. U., ako se izkažejo, da so izstopili Šlomškove zveze itd.

x **Imenovanje:** Černe Pavlina, učiteljica v Turnišči; Urhova Mira, učiteljica v Turnišču; Kač Antonija, za žen roč. dela v Murski Soboti.

x **Odpuščen iz službe v Prekmurju.** Oswald Aleksander učitelj in voditelj v Pucincih je iz učiteljske službe odpuščen.

x **Iz državne službe odpuščeni učitelji.** Ministrstvo prosvete je izdala naredbo, glasom katere bodo iz državne službe odpuščeni vsi oni učitelji, ki se niso hoteli naučiti državnega jezika.

x **Naznanilo.** Za šolsko leto 1921/22. se bodo uredbe naslednje knjige: Za 1 šolsko leto: Wider: »Morejo prvo berilo«, cena 12 kron, za 2—3 šolsko leto: Gang: »Drugo berilo«, cena

28 krór, za višje razrede: Šolski list, cena 14 kron; stare knjige seveda se še morejo rabiti. Potom okrajnega šolskega sveta naročene knjige so brez postnine in učiteljska tiskarna v Ljubljani je pripravljena dati svako deseto knjigo zastoni za ubege učence.

x **Zborovanje v Murski Soboti.** Učiteljsko zborovanje bo 10. okt. v Murski Soboti ob 10.

x **Vpisovanje v prvi razred državne gimnazije v Murski Soboti** bo še v petek 23. in v soboto 24. septembra. Pouk v tem razredu se prične koncem septembra. Dan objavimo. Pouk v drugem in tretjem razredu se je pa pričel že 14. t. m.

Prekmurci, čitajte naš domači list:
„Prekmurski Glasnik“.

POLITIČNI PREGLED.

Madjarska. Zasedbi zapadne Ogrske se Madjari še vedno siloma upirajo. Madjarske tolpe, organizirane očitno po madjarski vladi in podpirane po madjarskih regularnih četah, so pregnale avstrijsko orožništvo iz cele pokrajine; to ni bilo težko, ker se Avstrija ne sme poslužiti svoje redne vojske, ker tega ne dopusti antanta. Madjari se pa niso zadovoljili samo s temi uspehi, temveč so prekoračili državno mejo, udri v Avstrijo in zasedli celo Dunajsko Novo mesto. Po zadnjih vesteh je dobila od antante Italija mandat, da zasede zapadno Ogrsko in je že prišel en bataljon Italijanov s popolno bojno opremo v Dunajsko Novo mesto.

Anglija in Irska. Voditelji Ircev so odklonili ponudbe angleške vlade, katera je hotela dati Irski popolno avtonomijo, kakor jo imajo n. pr. Kanada, Avstralija in drugi britanski dominijoni. Irci zahtevajo popolno samostojnost, katere pa Anglija ne more dopustiti, tako, da je resna nevarnost, da se začne najljutejša državljanska vojska, kar jih je svet videl, ker se bodo nasprotniki bojevali do medsebojnega uničenja. Angliji seveda ta razvoj dogodkov ni prijeten, tem manj, ker ima dosti opraviti z uporom v Indiji.

Grško—turška vojna. Po grških poročilih je poraz Turkov popolen in stoje Grki že pred glavnim mestom turške kemalistične vlade, Angoro. Turki pa so v zadnjih dneh poročali, da so odbili vse grške napade in provzročili Grkom ogromne izgube. Tem poročilom ni mnogo verjeti; vendar pa pri težavnem terenu in razsežnosti bojišč za Grke presenečenja niso izključena.

Rusija. Iz poročil raznih humanitarnih komisij v Rusiji je razvidno, da je prehrambeno vprašanje v Rusiji urejeno tako slabo, da bi narod od pomožne akcije ne imel nobene koristi. Ako bi tudi vsa Evropa in Amerika sodelovali v pomožni akciji, bi s tem ne bilo pomagano Rusiji, ker si zamore Rusija le stem pomagati sama, da se prebivalstvo loti dela. Dela pa ne pozna več ruski narod, odkar gospodujejo tam boljševiki.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK!

GOSPODARSTVO.

Drva.

Jesen se bliža i pomali zima nam tudi na šinjek pride, poskrbeti bi se trbelo za drva, lani te cajt so v gospodski logaj že trebili in agrarna reforma se je skrbela, da naše ljudstvo drvam pride, in kak smo čüli, letos že tudi agr. reforma vküp spišütje po občinaj kelko drv de nüco en i

drugi. To štetično delo sama agr. reforma pela po svojem nadzorstvom, vupamo se da nam letos drva bole pravično raztalajo, kak smo pa lani dobili, lani so srmaki z vékšega tala brez drv ostali, té gda so bogatci za žito telko drv dobili, kelko so ščeli meti, mislimo da letos toga nede ka bi mita tak valála, kak lani pri g. Pečniki!

Opozárjamo agr. reformo, da pri trebeži naj bole skrb má kak lani, lani so v Mačkovci polovice drv vkradnoli tisti, šteri so tam trebili, pri takšem deli je dvoji kvár bio enoga je sama agr. reforma mela, in drugoga pa tisti, šterim je kúpiti trbelo in za volo tolvajije so drva svalile i tak so nej dobili, šterim je drva trbelo.

Tem ljudem, šteri trebež spunjavajo naj agr. reforma pošteno pláča ali naj njim takši tao in toliko drv dá kelko vtom žmetnom deli zaslužijo. Da do pa drva prek jemáli od tej delavcov te pošteno naj poglédnejo či so tej delavci vrédi spunili svojo dužnost, in či pri šterom vkrádnjene drva nájdejo, tak tistoga na telko trbej pokaštigati, da drugoč nišče nede kradno.

q **Ljubljanski trg.** Na ljubljanskem trgu so v veljavi sledeče cene: Goveje meso II. vrste, dobre kvalitete, 20 do 24 K 1 kg, prvovrstno volovsko meso 28 do 32 K, telečje meso 18 do 22 K. Maksimalna cena za slanino je 58 K kg. Slanine na trgu primanjkuje. Glede krompirja se občinstvo opozarja, da se bomo lahko preskrbeli za letos z dobrim banaškim krompirjem za slučaj, da bo cena domačega krompirja višja nego 3.50 K kg. Občinstvo se opozarja, naj ne kupuje zalog krompirja po višjih cenah, nego 3.50 K kg postavljenega v Ljubljano. V Banatu so zadostne zaloge krompirja na razpolago. Ker so izvozne firme prenehale kupovati jajca, je prišlo na trg dovolj. Najvišja cena za jajce je 3 K komad. Glede zelenjave se občinstvo prosi, naj naznani vsako pretirano zahtevo. Solata najlepša glava 2 K. Maksimalna cena za zeljnato glavo je 5 K kg, ohrovt 6 K kg. Občinstvo se opozarja, naj kupuje zelje in okrovt samo po teži. Kislo zelje 10 K kg, čebula 5 K kg. Moka št. 0 18 K kg, koruzna moka 12 K, koruzni zдроб 13 K, ajdova moka I. vrste 18 K, II. vrste 16 K, otrobi 6 K, kaša 12 K, ješprenj 12 K, fižol I. vrste 10 K kg, oves 8 K. S sadjem je trg stalno popolnoma zadostno založen tako glede kakovosti, kakor glede množine, z domačim, štajerskim in predvsem banaškim blagom. S tem je dokazana popolna nepotreba uvažanja gragega italijanskega sadja in zelenjave. Specerisko blago ima sledeče cene: Kava Portoriko 106 K, Santes 64 K, Rio 56 K, sladkor v kockah 50 K, v kristalu 46 K, riž I. vrste 26 K, II. vrste 22 K, namizno olje 52 K liter, vinski kis 10 K liter, navadni 4 K liter, mlet roper 62 K kg, paprika najslabše vrste 60 K, najboljše 104 K, petrolej 12 K liter, testenine I. vrste 28 K kg, II. vrste 24 K. Glede mleka se občinstvo opozarja, da bo pričela poslovati koncem meseca septembra mestna mlekarna, ki bo skušala preskrbeti vso Ljubljano z najboljšim mlekom kar se producira naša pokrajina in preskrbeti trgu zadostna mnečine mlečnih izdelkov najboljše kakovosti. V podrobnostih se bo občinstvo opozorilo natančneje potom časopisja.

q **Trgovina z mastjo.** Javnost se vznemirja, ker cene masti dnevno skačejo. Kot vzrok visokim cenam masti navajajo nekateri izvoz v Avstrijo. Temu pa ni tako. Dunajčani kupujejo ameriansko mast po 350—400 avstrijskih kron, dočim stane mast pri nas 60 K. Če vzamemo v obzir nizek tečaj avstrijske krone, carino, vozarino, zaslužek trgovca itd., mislimo, da se naša mast po taki ceni kot amerianska mast, ne more prodajati. Vzrok visokim cenam masti je ta, da trgovci s svinjami gonijo cene živim svinjam do nemogočnosti. Če pa so cene živim svinjam tako visoke, ne more biti mast po ceni.

q **Proti prepovedi točenja alkoholnih pijač ob sobotah in nedeljah.** Zveza gostilničarjev za Slovenijo je prejela iz raznih krajev Jugoslavije od posameznih občinskih zastopstev brzozjavne proteste proti nameravani prepovedi točenja alkoholnih pijač ob sobotah in nedeljah. Iz vseh protestov je razvidno, da so edini dohodki, s katerimi občine pokrivajo svoj proračun, dohodki od pijač in da bi imela taka prepoved katastrofalne posledice za naše občine. Vinogradniki in gostilničarji pripravljajo najenergičnejši protest proti takemu zakonu.

q **Ljubljanski veliki semenj** ima velikanski uspeh. Do 11. septembra se je naštelo do 88000 obiskovalcev. Kupčije se razvijajo jako dobro. Veliko se je kupovalo pohišta. Posebno pozicijo so si pridobili ljubljanski manufakturisti s svojim solidnim blagom in zmernimi cenami Mednarodno zmago je izvojevalo naše vrvarstvo, tvrdke Šinkovec v Kranju in Adanič v Ljubljani sta dobila veliko naročil za Francosko. Zastopniki pariških modnih tvrdk so naročili pri tvrdki Angel Hribarja v Slovenjgradcu vzorce kravat. Bajse se je do 9. septembra prodalo za približno 150 milijonov kron blaga in bo, kakor se pričakuje, celokupni kupčijski efekt prvega ljubljanskega sejma dosegel svoto četrt milijarde. Kdorkoli utegne obiskati ta semenj, naj ne zamudi prilike.

Odvetniška pisarná

sprejme uradnika, ev. tudi praktikanjinjo. Ponudbe na upravništvo.

Leder, kože in poplati.

Küpujem vsefelé kože, tüdi vzemem v delo vsefelé sirove kože, štere se izdelüjejo v fabriki I. Sinigoj, prvléj Steijer v Ljutomeri. V zálogi mam vsefelé ledra, poplate in tüdi vse šusterske potrebšćine. Poglednite v zálogo.

ALBIN SAGADIN

trgovina z ledrom

v BELTINCI, (Prekmurje).

Pohišstvo

kompletnega salona, jedilne sobe ter tüdi posamezni falati se odajo pri Kleinrath Jožefi, M. Sobota.

Novo prispeli

Cerkveni zvoni

právi iz bronca, jamstvo na deset let. V magazini okoli 50 falátov, rázne velikosti pri: **METALLUM D. D., Zagreb** Ilica 134. Telef. 1—98.

Zahtevajte cenovnike!

? ŠĆÉTE KAJ KÜPITI ?
ALI
MÁTE KAJ ODATI ?

Razglašüjte v „Prekmurskom Glásniki“!

Amerikancom!

V Sebeborcih je eden 13 plügov velki grünt na odajo, šteri je v ednom falati. Poleg grünta je telko drv, ka se ž njimi lejko cigla za eden hram zežgé.

Pita se naj pri

Vogler Károli, Cankova.

OBJAVA.

Na Markiševskem bode drž. uprava veleposestva Szápáry v nedeljo, dne 25. septembra t. l. ob 1. uri popoldne dražbenim potom oddajala, na površini približno 12 oralov, vrbovje za pletenje košev.

ZVONOVI cerkveni iz bronca

dobavlja

„DELTA“ D. D. Zagreb, Martičeva ul. 15. (produljena Jurišićeva).

SAMO EDNOK

probajte pri meni kúpovati leder, poplate pa drüge čevljárske potrebšćine, nigdár nete šli v drügo trgovino. Franc Cör trgovec v Murški Soboti.

Fal cena! Dobro blágo!

Prekmurski Glasnik naj ne manjka v nobeni hiši v Prekmurju.

TRÜGE

(škrinje) za mrtve v vsákoj velikosti in vse mrtvaške potrebšćine se dobijo pri

ALBIN SAGADIN

v Beltinci.